భారత దేశం - ఖనిజాలు

1. భారత ప్రభుత్వం క్రింది సంస్థల సహాయంతో ఖనిజాలను అన్వేషిస్తుంది అవి,

   GSI - Geographical Survey of India

   IBM - Indian Bearo of Minerals.

2. 1958 లో భారతప్రభుత్వం NMDC - National Mineral Development Corporation అనే సంస్థను ఏర్పాటు చేసింది.

3. 1993-94 లో ఖనిజాల వెలికితీతకు సంబంధించి తొలిసారి ఖనిజ విధానమును ప్రకటించింది.

4. భారతదేశంను ఖనిజాల విస్తరణ పరంగా దేశాన్ని 5 మేఖలలుగా విభజించారు

   ఈశాన్యమేఖల: జార్ఖండ్, WB, బీహార్, ఛత్తీస్‌గఢ్, ఒడిస్సా లో కొంతభాగం

   మధ్యమేఖల: AP, ఛత్తీస్‌గఢ్, MP ఒడిస్సా, మహారాష్ట్ర లో కొంతభాగం

   దక్షిణమేఖల: కర్ణాటక, తమిళనాడు

   వైరుతిమేఖల: కర్ణాటక, గోవా, మహారాష్ట్ర

   వాయువ్యమేఖల: రాజస్థాన్, గుజరాత్

5. భారతదేశంలో 'చోటానాగపూర్' పీఠభూమిని 'Mineral Heart Land of India' అంటారు.

6. ప్రస్తుతం భారత్‌లో 3,108 గనులు ఉన్నాయి.

7. ఎక్కువ గనులున్న రాష్ట్రాలు - గుజరాత్ - 430
   AP - 413
   రాజస్థాన్ - 391

ఖనిజాల వర్గీకరణ

1. ఖనిజాలను క్రింది విధంగా వర్గీకరించవచ్చు

   (i) లోహఖనిజాలు (ii) అలోహ ఖనిజాలు (iii) ఇంధనఖనిజాలు (iv) అనుఇంధనఖనిజాలు

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

లోహ ఖనిజాలు: వీటిని Ferrous, Non Ferrous, విలువైన ఖనిజాలుగా వర్గీకరించవచ్చు.

1. Ferrous ఖనిజాలకు ఉదాహరణ - ఇనుము, క్రోమనీస్, నికెల్, కోబాల్ట్

2. Non Ferrous ఖనిజాలు — రాగి, సీసం, తగరం

3. విలువైన ఖనిజాలకు ఉదాహరణ — బంగారం, ప్లాటినం, వెండి, వజ్రం

అలోహ ఖనిజాలు: - సున్నపురాయి, ముస్కరాయి, రాపిన్నా, ఫ్రైకా (అభ్రకం)

ఇంధన ఖనిజాలు: - బొగ్గు, పెట్రోలియం, సహజవాయువు

అణు ఇంధన ఖనిజాలు: - పిచ్ బ్లెండింగ్, మోనోజైట్, ఇల్మనైట్, జిర్కాన్

1. భారతలో పిచ్ బ్లెండ్ కు సంబంధించిన యురేనియం ఎక్కువగా లభ్యమయ్యే ప్రాంతం - జార్ఖండ్‌లోని రూపూరుడు.

2. ఇటీవల AP లోని నల్లొండ జిల్లాలోని లంబాపూర్ మరియు కడప జిల్లాలోని తుమ్మల పల్లి వద్ద యురేనియం నిక్షేపాలు కనుగొన్నారు.

3. మోనోజైట్ కేరళ సముద్ర తీరంలో ఉన్న ఇసుకలో ఈ మోనోజైట్‌కు సంబంధించిన థోరియం ఎక్కువగా లభిస్తుంది.

జిర్కాన్: ఇదికూడ కేరళ సముద్ర తీరంలో లభిస్తుంది.

ఇల్మనైట్ విశాఖ సముద్ర తీరంలో రుషికొండ, మంగమూరి ఇసుక దిబ్బలలో ఇల్మనైట్‌కు సంబంధించిన టిటానియం ఖనిజం లభిస్తుంది.

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

ఇంధన వివిధాలు

① బొగ్గు

1. బొగ్గును నల్ల బంగారం అంటారు.
2. దీనిలోని కార్బన్ శాతాన్ని బట్టి 4 రకాలుగా వర్గీకరిస్తారు
   - ① ఆంథ్రసైట్ — 80 - 85% కార్బన్
   - ② బిట్యుమినస్ — 60 - 80%
   - ③ లిగ్నైట్ — 55%
   - ④ పీట్ — 40%
3. భారతదేశంలో ఎక్కువగా 'బిట్యుమినస్' రకం బొగ్గు దొరుకుతుంది.
4. J & K లోని 'కాలాకోట్', 'లడఖ్‌లోయ' లలో స్వల్ప మొత్తంలో ఆంథ్రసైట్ దొరుకుతుంది.
5. కాలము ఆధారంగా బొగ్గును 2 రకాలుగా వర్గీకరించారు

① గోండ్వానా రకపు బొగ్గు: ఇది 250 మిలియన్ సం॥ల క్రితం ఏర్పడిన ప్రకృతి ఉత్పాతాల వలన ఈ బొగ్గు ఏర్పడింది. ఇది ప్రధానంగా గతీలోయి ప్రాంతాలలో దొరుకుతుంది.

② టెర్షియరీ బొగ్గు:- 60 మిలియన్ సం॥ క్రితం ఏర్పడిన ప్రకృతి ఉత్పాతాల వలన ఈ రకపు బొగ్గు ఏర్పడింది. ఇది ముఖ్యంగా ఈశాన్య రాష్ట్రాల పరియు తమిళనాడులలో ఎక్కువగా లభిస్తుంది. బొగ్గు నిల్వలు ఎక్కువగా ఉన్న రాష్ట్రం - జార్ఖండ్

3. ఎక్కువగా ఉత్పత్తి చేయు రాష్ట్రం - జార్ఖండ్

గోండ్వానా రకపు ఖనిజం

1. జార్ఖండ్ - ఝరియా, బొకారో
2. W. Bengal — రాణిగంజ్, దామోదర్ వ్యాలీ కోల

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

3. ఒరిస్సా – తాల్చేరు, రాంపుర్ హిమగిరి

4 AP – గోదావరి లోయి (సింగరేణి, కొత్తగూడెం, తాండూరు)

5. TN – వైవేలీ ప్రాంతం

ఇక్కడ ఎక్కువగా 'టెర్షియరీ' రకం బొగ్గు దొరుకుతుంది.

6. మహారాష్ట్ర – కంప్టీ, వార్ధా లోయి

7. MP – సింగ్రౌలీ, జిన్‌గుర్‌డా, పాన్‌పహాడ్, పెంచ్‌లోయి

8. చత్తీస్‌గఢ్ – కోర్బా, తాతాపాని, చిరిమిరి

9. UP – సింగ్రౌలీ

① భారత్‌లో పై గనులలో అత్యంత పురాతనమైన బొగ్గుగని 'రాణిగంజ్ (1774)'.

② అతిపెద్ద బొగ్గుగని – ఝరియా. దీన్ని Store House of the Best Metallurgical Coal in India అని పిలుస్తారు.

③ ఎక్కువ మందు కన్నిన బొగ్గుగని – జిన్‌గుర్‌డా

④ 2 రాష్ట్రాలు అనగా UP, MP లలో విస్తరించిన బొగ్గుగని – సింగ్రౌలీ

టెర్షియరీ రకపు గనులు

1. Ar.P. – పాంచిక్, పాండుక్

2. అస్సాం – జైంజి, నజీరా, మాకుమ్

3. మేఘాలయ – థూరగిరి, చిరపుంజి, డమ్రులాంగ్, మేఘాలయ్, లాంగ్రిన్

4. TN – వైవేలి

హిమాలయ పర్వతాలలో హిమాచల్‌ప్రదేశ్‌లో చూడ్రలోయి ఈ రకపు బొగ్గు స్వల్ప పరిమాణంలో దొరుకుతుంది.

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

పెట్రోలియం:

1. ఈ లాటిన్ భాషలో పెట్ర = రాయి, లీయం = నూనె అని అర్థం.
2. ఇది ఎక్కువగా అధిక పీడనం ఉష్ణ మండలాలలో లేదా అవక్షేపశిలల్లో లభిస్తుంది.
3. పెట్రోలియాన్ని బంగారు ద్రవం అనికూడా పిలుస్తారు.
4. భారతలో పెట్రోలియం వెలికితీతకై 1956 లో ONGC అనే సంస్థను ఏర్పాటు చేశారు.
5. ఈ సంస్థ తొలిసారిగా కనుగొన్న పెట్రోలియం బావి – అస్సాంలోని – మాకుమ్. కాని ఇది మూసివేయబడింది.
6. పుదుచ్చేరిలో త్రవ్వబడిన బావి – అస్సాంలోని డిస్ట్రిక్ట్. ఇది భారతలో ఎప్పటికీ వదిలిపెట్టని పురాతన బావి.
7. భారతలో పెట్రోలియం ఎక్కువగా ఉత్పత్తి చేసేది- మహారాష్ట్ర

ముఖ్య క్షేత్రాలు

తీరం వెంబడి - పశ్చిమతీరం

1. గుజరాత్‌లోని Gulf of Katchch, Gulf of Khambat మరియు తీరాన్ని బేట్ అని.
2. మహారాష్ట్ర – ముంబై హై. ఇక్కడ ఉన్న బావుల పేర్లు గాంధార, హీర, పన్నా. ఇక్కడ మహారాష్ట్రకు 160 km.ల దూరంలో పెట్రోలియం వెలికితీతకై నిర్మించిన ప్లాట్‌ఫాం – సాగర్ సామ్రాట్.

తూర్పుతీరం

1. AP – KG Basin. (రవ్వ, ఎరగాల). ఇటీవల Reliance Industries Ltd వారు అమలాపురం తీరం వద్ద పెట్రోలియం నిక్షేపాలతో పాటు గ్యాస్ నిక్షేపాలు కూడా కనుగొన్నారు.
2. TN – కావేరి బేసిన్ - (జయంకొండ చోళపురం, మన్నార్‌గుడి, నాగపట్నం, కోవెలంపూర్)

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

డోరము లోపలు - పశ్చిమతీరం

1 సబరాత్ - అంకలేశ్వర్, అహ్మదాబాద్, నవగావ్, మెహసాన, కలోల్, బానిచ్, కోసంబి.

అంకటి లేశ్వర్ చూసి Jal Nehru - "Fountain of Prosperity" అని అభివర్ణించారు.

తూర్పుతీరం:

1. అస్సాం — డిబ్బాయ్, నహర్ కటియా, సూన్‌మతి, రుద్రసాగర్ etc.,
2. ARP — పూనా భుమ్
3. త్రిపుర — ముంబాగ

పెట్రోలియం దొరకడానికి అవకాశం ఉన్న ప్రాంతాలు అండమాన్ నికోబార్ దీవులు, పాక్ జలసంధి, మన్నార్ సింధుశాఖ

చమురు సుద్ధి కర్మాగారాలు

1. భారత్‌లో మొత్తం 19 చమురు సుద్ధి కర్మాగారాలున్నాయి. వీటిలో గుజరాత్‌లోని 'జామ్‌నగర్' రిఫైనరీ ప్రైవేట్ రంగంలో ఉంది - ఇది భారత్‌లోనే అతిపెద్ద చమురు సుద్ధి కర్మాగారం.
2. కర్ణాటకలోని మంగళూరు రిఫైనరీ తమ్మదిరంగంలో ఉంది మిగిలిన IT అభుత్వరంగంలో ఉన్నాయి.

	రాష్ట్రం		పేరు
①	గుజరాత్	-	కొయాలీ
②	మహారాష్ట్ర	-	ముంబయి హై, తారాపూర్
③	కేరళ	-	కోచి
④	TN	-	నారిమనం, చెన్నై
⑤	AP	-	విశాఖపట్నం, తాటిపాక
⑥	W-B	-	హల్దియా
⑦	MP	-	బినా
⑧	హర్యానా	-	పానిపట్
⑨	UP	-	మథుర
⑩	బీహార్	-	బరౌనీ
⑪	అస్సాం	-	డిబ్బాయ్, నుమాలీగఢ్, సూన్‌మతి, బాంగైగావ్

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

3. పై కర్మాగారాలు అతి పెద్దది ప్రభుత్వ రంగానిది - కొయ్యాలీ
" అతిచిన్నది " - నూనెమతి

Note: AP లో నూతన రిఫైనరీ ఏర్పాటుకు ప్రతిపాదిత ప్రాంతం - నెల్లూరు

సహజవాయువు

1. భారతీయ సహజవాయువును వెలికితీయు సంస్థ - GAIL
2. ఈ సంస్థ ఆధ్వర్యంలో కొంది సహజవాయు క్షేత్రాలు కలవు అవి

పశ్చిమ ప్రాంతం:

① గుజరాత్ — Gulf of Khambat కు దగ్గర్లో ఉన్న నాడా, అండాడా

② రాజస్థాన్ — లాఠోట్

తూర్పు ప్రాంతం:

① అస్సాం - ఖోవాఘాట్

② TN - అడియక్కమంగళం

పై ప్రాంతాలేకాక పెట్రోలియం దొరికే అన్ని ప్రాంతాలలో సహజవాయువు లభిస్తుంది.

PIPE LINES

1. భారత్ లో తొలి పెట్రోలియం ఆధారిత పైప్ లైన్ 'నహర్కటియా' నుండి నూనెమతి వరకు (అస్సాం) నిర్మించారు.
2. తర్వాత దీన్ని పశ్చిమంగా బరౌనీ (బీహార్) నగరం దక్షిణంగా హల్దియా (WB) వరకు పొడిగించారు. ఇటీవల దీన్ని కాన్పూర్ వరకు పొడిగించారు. దీని మొత్తం పొడవు - 1167 km.

HBJ Pipe Line

1. దీన్ని మహారాష్ట్రలోని 'Hazira' నుండి మధ్యప్రదేశ్ లోని Bijaipur

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright violation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

మీదుగా UP లోని Jagadishpur వరకు నిర్మించారు. ఇటీవలి లోని ఢిల్లీ సమీపంలోని బిజ్వాలా వరకు పొడిగించారు. ఇది భారత్‌లో అతి పొడవైన Underground Pipe Line. దీని పొడవు - 1750 km.

JL PIPE LINE

1. దీన్ని సుబరాత్‌లోని 'జాంనగర్' నుండి UPలోని 'LONI' వరకు నిర్మించారు.
2. ఇది భారత్‌లోని భూ ఉపరితల పైపులైన్లలో అతి పొడవైనది. పొడవు 1269 km.

భారతప్రభుత్వం సుబరాత్ నుండి (కాండ్లా నుండి) పంజాబ్‌లోని భటిండా వరకు పైప్‌లైన్ నిర్మించాలని ప్రతిపాదించినది.

అలోహ ఖనిజాలు:

మైకా:

1. ఇది ఎక్కువగా విద్యుత్ పరిశ్రమలో ఉపయోగపడుతుంది. ఇది క్రింది రాష్ట్రాలలో ఎక్కువగా లభిస్తుంది. అవి
   ① జార్ఖండ్ లోని కోడెర్మా గని (రూబీ రకం)
   ② A.P.లోని నెల్లూరులోని గూడూరు పట్ట (మస్కవైట్ రకం) - గని - "షా".
   ఇది భారత్‌లోనే అతిలోడ్డైన మైకా గని.

ప్రపంచంలో మైకా ఉత్పత్తిలో ఇండియా - 1st Place
భారత్‌లో మైకా ఖనిజ మరియు ఉత్పత్తిలో AP - 1st Place

మ్యాన్‌గనీస్:

1. దీన్ని సిమెంట్ పరిశ్రమలో ఉపయోగిస్తారు
2. ఇది ఎక్కువగా ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని కర్నూలు, కడపలలో దొరుకుతుంది.

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

3. ఈ సున్నపురాయిలో మెగ్నీషియం కొంత అధికంగా ఉంటే - డోలమైట్ అంటారు. దీన్ని ఎరువుల తయారీలో ఉపయోగిస్తారు.

"డోలమైట్ ఉత్పత్తికి ప్రసిద్ధిగాంచిన రాష్ట్రం – ఒంటి."

ముగ్గురాయి:

1. దీన్నే బెరైటీస్ అంటారు.
2. దీన్ని పెట్రోలియం వెలికితీతలో వాడుతారు.
3. ఇది ఎక్కువగా AP లోని కర్నూలు, కడప లలో లభ్యమౌతుంది.

లాటిసైట్

1. దీన్ని రిఫ్రాక్టరీస్ అంటారు. దీన్ని Bullet Proof Jackets తయారీలోను, ఇంటి పై కప్పులుగా ను ఉపయోగిస్తారు.
2. ఇది ఎక్కువగా AP లోని కడప లో దొరుకుతుంది.
3. ఈ రిఫ్రాక్టరీస్ లో ఉండే ఖనిజాలు - ఫ్రంషిబాలైట్, క్లైనోలైట్

వజ్రాలు:

1. ఇది ఎక్కువగా MP, AP లలో లభిస్తాయి.
2. MP లో గనులు – పన్నా (PANNA) (మధ్యభారత్ పథా పీఠభూమి) మాల్వా
3. AP లోని అనంతపురం ప్రాంతంలోని – వజ్రకరువు ప్రాంతం.

☞ ఇటీవల కర్ణాటకలోని రాయిచూర్ గుల్బర్గా ప్రాంతాలలో వజ్రాల నిక్షేపాలు కనుగొన్నారు

ఇతర అలోహ ఖనిజాలు:

1. ఉప్పు ఉత్పత్తిలో గుజరాత్ ప్రసిద్ధి గాంచినది.
2. రాతి ఉప్పు ఉత్పత్తిలో ప్రసిద్ధి - పేమాల్ ప్రదేశంలోని మండి.

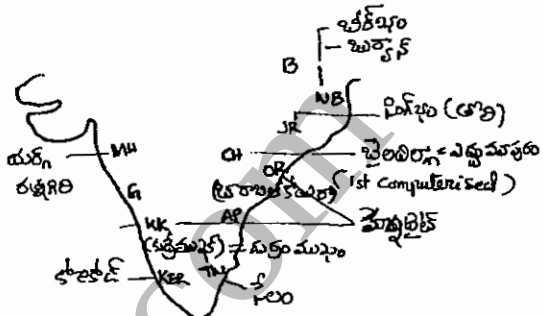
www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

13. ఖనిజం ఉత్పత్తిలో ప్రసిద్ధి - రాజస్థాన్

లోహ ఖనిజాలు

1. ఇనుమునుంచి ఫెర్రస్ మరియు నాన్ ఫెర్రస్ లోహాలను ఈ క్రింది విధంగా వర్గీకరించారు.
   - ① మాగ్నటైట్ - 72%
   - ② హెమటైట్ - 60-70%
   - ③ లిమోనైట్ - 40-60%
   - ④ సిడిరైట్ - 40% లోపు

2. భారత్‌లో ఇనుప పరిశ్రమలు ఎక్కువగా 'జార్ఖండ్'లో ఉన్నాయి.

3. ఇనుము ఎక్కువగా ఉత్పత్తి చేయు రాష్ట్రం - కర్ణాటక

4. భారత్‌లో తొలి ఇనుప గని 1904లో జార్ఖండ్‌లోని 'సింగ్‌భం' ప్రాంతంలో ప్రారంభించారు.

5. దేశంలో తొలిసారిగా యాంత్రీకరించిన ఇనుపగని - బైలడిల్లా, ఛత్తీస్‌గఢ్.
   బైలడిల్లా = ఎద్దుమూపురం

6. భారత్‌లో శ్రేష్ఠమైన ఇనుము రకానికి ప్రసిద్ధిగాంచిన రాష్ట్రం - కర్ణాటక.
   ఐరన్ ఓర్ ముఖి గని - కుద్రేముఖ్ = సుర్రం ముఖం

7. కర్ణాటక లో శ్రేష్ఠమైన మాగ్నటైట్ రకం కూడా దొరుకుతుంది. ఇది దొరికే ప్రాంతం - 'హొన్నాళ్ళి'

8. ఒడిశాలో శ్రేష్ఠమైన మాగ్నటైట్ దొరికే ప్రాంతం - బోనాయ్ కోయిరా

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright violation. For any discrepancies please email us: info@manabadi.com

రాష్ట్రం	-	గనులు
① మహారాష్ట్ర	-	దుర్గ్, రత్నగిరి
② గోవా	-	మొత్తం
③ కర్ణాటక	-	కుద్రేముఖ్, కెమ్మనగండి
④ కేరళ	-	కోజికోడ్
⑤ తమిళనాడు	-	సేలం
⑥ A.P	-	Tri Junction → (Adilabad, Nizamabad, Karimnagar) (Ananthapur - Kurnool), warangal
⑦ ఒరిస్సా	-	గురుమహిసాని, సుందర్ గడ్, మయూర్ భంజ్, కియోంజహార్
⑧ W.B	-	బీర్భూం, బుర్ద్వాన్
⑨ జార్ఖండ్, బీహార్	-	సింగ్ భూం, నోవాముండి గువా
⑩ ఛత్తీస్ గఢ్	-	బైలదిల్లా, దల్లిరాజ్ హరా

☞ కర్ణాటక హెమటైట్ రకానికి ప్రసిద్ధిగాంచినది

☞ ఛత్తీస్ గఢ్ లోని బైలదిల్లా గనుల నుండి 'భిలాయ్' స్టీల్ ప్లాంట్ కు ఇనుప ఖనిజం రవాణా అవుతుంది.

ఎగుమతులు:

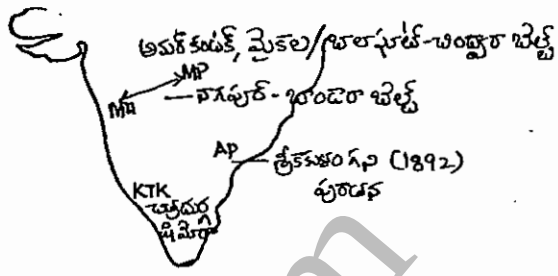
1. విశాఖ ఓడరేవు ద్వారా జపాన్, దక్షిణ కొరియా దేశాలకు ఈ ఖనిజం ఎగుమతి చేస్తున్నారు.
2. మంగుళూరు (కర్ణాటక) ఓడరేవు ద్వారా పశ్చిమాసియా దేశాలకు ఎగుమతి చేస్తున్నారు.
3. మర్మగోవా ఓడరేవు ద్వారా 'Sponge Iron' రూపంలో పశ్చిమాసియా దేశాలకు, జపాన్ కు ఇనుము ఎగుమతి చేస్తున్నారు
4. మనదేశం నుండి ఇనుప ఖనిజం ఎక్కువగా దిగుమతి చేసుకొనే దేశం - Japan.

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

మాంగనీస్

1. ఇది ఎక్కువగా ఈ రాష్ట్రాలలో ఉంది.
   - (i) MP - బాలఘాట్, చింద్వారా బెల్ట్
   - (ii) మహారాష్ట్ర - నాగపూర్ - బాండారా బెల్ట్
   - (iii) కర్ణాటక - షిమోగా, చిత్రదుర్గ
   - (iv) AP - శ్రీకాకుళం

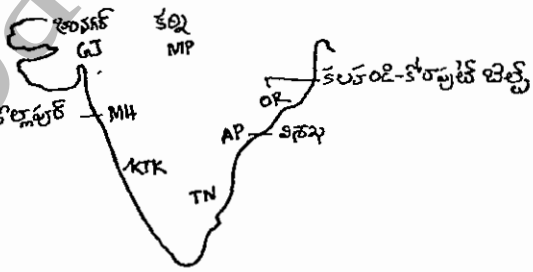

మాంగనీస్ లభ్యత

2. భారతదేశంలో అతిపురాతన మాంగనీస్ గని - శ్రీకాకుళం గని - 1892
3. మాంగనీస్ ను ఎక్కువగా దిగుమతి చేసుకొనే దేశం - జపాన్

బాక్సైట్

1. బాక్సైట్ ను అల్యూమినియం ముడిఖనిజంగా పిలుస్తారు.
2. దీన్ని అల్యూమినియం ఓర్ అని కూడా అంటారు.
3. ఎక్కువగా దొరికే ప్రాంతం - ఒడిస్సా లోని కలహండి-కోరపుట్ బెల్ట్

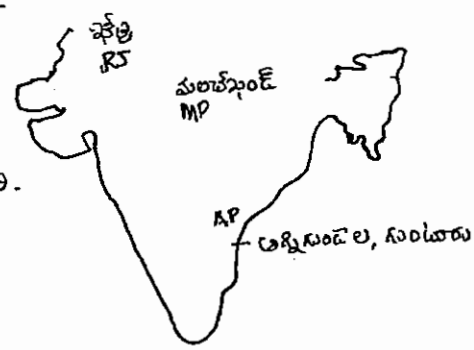

బాక్సైట్ లభ్యత

రాష్ట్రం	గనులు
(i) MP	మైకల్, కట్ని
(ii) గుజరాత్	జాంనగర్,
(iii) మహారాష్ట్ర	కొల్హాపూర్
(iv) కర్ణాటక	చిత్రదుర్గ, కెమ్మనగుండి
(v) తమిళనాడు	సేలం
(vi) A.P	విశాఖ
(vii) ఒరిస్సా	కలహండికోరపుట్, బోలంగీర్

రాగి

1. రాగి ఎక్కువగా క్రింది రాష్ట్రాలలో లభిస్తుంది.
   - (i) రాజస్థాన్ - ఖేత్రి
   - (ii) మధ్యప్రదేశ్ - మలఖండ్
   - (iii) AP - అగ్నిగుండాల, గుంటూరు
   - (iv) ఝార్ఖండ్ - సింగ్‌భం

రాగి లభ్యత

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

బంగారం:

1. ప్రపంచంలో భారత ఉత్పత్తి చేసే బంగారం వాటా – 0.75%

① కర్ణాటక – కోలార్, హట్టి

② AP – రామగిరి,

→ ఇతరులు కనుగొన్న ప్రాంతాలు –

① కర్ణాటకలోని బళ్ళారి, సిద్ధనహళ్ళి,

② APలోని కర్నూలు లోని జొన్నగిరి

③ ఒడిశాలోని బిసానట్టం, పాలాచ్చూరు.

బంగారం లభ్యత

ఇతర లోహ ఖనిజాలు

1. నికెల్, క్రోమైట్ ఉత్పత్తిలో ప్రసిద్ధి – ఒడిశా

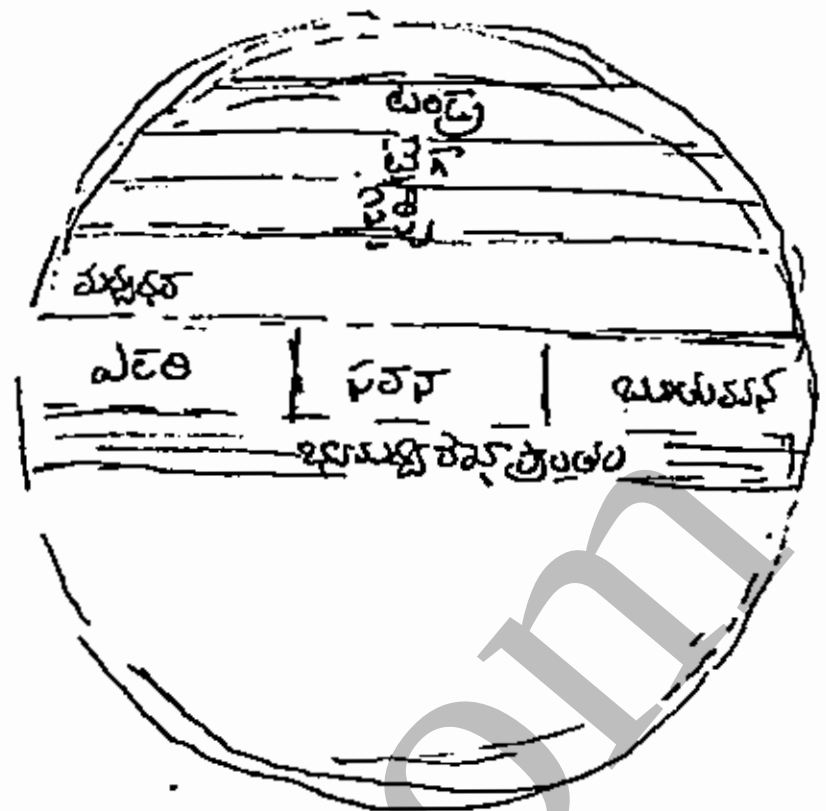
2. జింక్, సీసం ఉత్పత్తిలో రాజస్థాన్‌లోని జావర్ గనులు ప్రసిద్ధి.

3. టంగ్‌స్టన్ ఉత్పత్తిలో రాజస్థాన్‌లోని 'డేగుచా' ప్రాంతం ప్రసిద్ధి.

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

ప్రపంచ ఖనిజ విస్తరణ

భూమధ్యరేఖా మండలం:

1. ఇక్కడ ఎక్కువగా ఆగరం లభిస్తుంది. (మలేషియాలో)
2. బాక్సైట్ ఖనిజానికి జమైకా ప్రసిద్ధి

ఉష్ణమండల ఎడారి

1. పెరు తీరంలో గ్వానో అనే పక్షి రెట్ట ఎక్కువగా లభిస్తుంది
2. చిలీలోని అటకామా ఎడారి నైట్రేట్లకు ప్రసిద్ధి
3. అరేబియాలోని ఇరాక్ దేశంలో ఉన్న పట్టమైన పెట్రోలియం క్షేత్రము - కిర్కుక్
4. ఇరాన్ దేశంలో 'అబదాన్' అనే ప్రాంతం ప్రపంచంలోనే అతిపెద్ద చమురుశుద్ధి కర్మాగారం ఉంది.
5. కలహరి ఎడారి వద్ద ఉన్న 'కింబర్లీ' వజ్రాలకు ప్రసిద్ధి.
6. 'విట్ వాటర్స్ ర్యాండ్' బంగారానికి ప్రసిద్ధి.
7. ఆస్ట్రేలియాలోని 'కల్ గుర్లీ', 'కూల్‌గార్డి' బంగారానికి ప్రసిద్ధి.

ఉష్ణమండల గడ్డిభూములు:

1. వెనిజులా పెట్రోలియం నిక్షేపాలకు ప్రసిద్ధి

మధ్యధరామండలం:

1. కాలిఫోర్నియాలోని 'సిగ్నల్ హిల్' ప్రాంతం పట్టమైన పెట్రోలియం నిక్షేపాలకు ప్రసిద్ధి.
2. ఆస్ట్రేలియాలోని 'బ్రోకెన్ హిల్' ప్రాంతం - సీసము (జింక్) ప్రసిద్ధి.
3. ఇటలీ దేశం 'కరారా' పాలరాతికి ప్రసిద్ధి.

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

4. ఈ దేశం పాదరసం ఎగుమతికి ప్రసిద్ధిగాంచింది.

టైగా మండలం:

1. ఈ ప్రాంతంలో స్వీడన్ దేశం శ్రేష్ఠమైన ఇనుముకు ప్రసిద్ధి.
   ఇతర దొరికే ప్రాంతాలు - గల్లివర్, కిరునా

టుండ్రా మండలం:

1. ఈ మండలంలో ఖనిజాల అన్వేషణకై పరిశోధనలు జరుగుతున్నాయి.
2. ఆర్కిటిక్ ప్రాంతంలో భారత్ స్థాపించిన పరిశోధనకేంద్రం - హిమాద్రి
3. అంటార్కిటికా ప్రాంతంలో భారత్ " - దక్షిణ గంగోత్రి, మైత్రి

⇒ భారతప్రభుత్వం 1981 నుండి టుండ్రా ప్రాంతంలో పరిశోధనలు ప్రారంభించింది, ముఖ్యంగా అంటార్కిటికా ప్రాంతం.
దీనికారణం చేసుకున్న సంస్థ - అంటార్కిటికా సంస్థ.

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com